

1 4196

I.

Tillverkning av enekorgar.

i Henshillsops, Hovs socken

Tillverkning
av enekorgar.

Jag kom vid mina färder en gång till en man, som satt och förfärdigade enkorgar, och jag fick då besked på hur denna tillverkning tillgår.

Först tillverkas botten. Detta tillgår så, att man tager tre s.k. bottenträ, vilka klyves i mitten och sedan instickes i två andra bottenträ och en s.k. kil så det blir sammanlagt elva armar, vilka utgå strålformigt i botten med lika mellanrum mellan varje arm. Sedan flätas klyvda envidjor mellan dessa armar till ^{b/}botten blir lagom stor. Det material, som användes att flätas i botten och sidorna, kalla ^{s/}"flätte". När botten är färdig fästes s.k. "stannestillinga" i botten i upprättstående ställning. Skall det vara en potatis- eller vedkorg utgör dessas antal sjutton men skall det vara en agnkorg utgöra de tjuogoett. När dess blivit fästa iflätas s.k. "spauor", vilka utgöras av klyvda enkäppar, tills korgen blir lagom hög. De ~~xxxxxx~~ upprättstående tillingar, som skola bli grepa, ~~xxx~~ böjas och flätas in i varandra för att handtagen skola bli starka. När korgen blir lagom

4196

2

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—

hög böjas de s.k. "stannetillingana" och flätas ned för att korgens kant skall bliva stark.

Enkorgstillverkningen var en ganska bra extraförtjänst i skogsbygden, där det var gott om ene. Korgarna såldes sedan till städerna eller till ~~ka~~ slättbygden där det ej fanns ene. Ännu sysslar en del äldre personer med korgtillverkning och skaffar sig därigenom en extra förtjänst till de små inkomster och sparbelopp de ha.

II.

Björkvidjor och dess användning.

Björkvidjor kunde ej användas vid korgtillverkning utan användes i stället vid taktäckning. Naturligtvis kunde även envidjör användas med i allmänhet använde man björkvidjor. (På slättbygden där det finnes halmtak användes nu mera allmänt snodda ståltrådsvidjor. De kallas där "vigra!")

När vidjorna skulle tillverkas, skar man därtill lämpligt björkris, vilket man snidade fritt från obehöriga grenar. Sedan vred man de rensnidade käpparna med händerna, så att de sedan skulle kunna böjas. Vidjorna blevo även spetsade för att de lättare skulle kunna

Björkvidjor
och dess användning.

stickas in i halmen. Om sådana vidjor blevo torra, så att de vid användningen ville brytas fingo de ligga i vatten ett par dagar och seda^m voro de fullt användbara. Självt minns jag från den tid vi i mitt hem använde dylika vidjor, att far brukade blötlägga dessa några dagar innan täckaren skulle komma. Vidjorna brukade han köpa och i följd därav vore de ej alltid nytillverkade.

III.

ris/
Björkkris till kvastar och vispar.

Björkris användes till kvastar och vispar. Det ris som skall användas till kvastar måste huggas på vintern då träden äro avlöva- de. Vid kvasttillverkningen bindes det väl tillrättlagda riset till- samman med vidjor. På senare åren har man också börjat binda samman med grävre stältråd, men i allmänhet hålla dessa kvastar ej så bra. All- männa benämningen på kvastar i Hallaröd, Munkarp och N. Rörum är limmar.

När man skall tillverka vispar måste riset tagas då saven går för att det skall kunna gå lätt att ^{av-}skalå barken. ~~av~~. Man tillverkar även vispar av ene. Dessa vispar anses särskilt starka och betinga vanligen ~~en~~ ett något högre pris.

ris/
Björkkris till
kvastar och
vispar.

Tillverkning
av vispar.

4196

4

Då kvastarna äro färdiga, säljas de travvis ~~med~~ sammanbuntade med en halv trave (1/2 trave = 10 st.) i varje bunt.

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV